

Kirjallinen kysymys KK 740/2022 vp

Outi Alanko-Kahiluoto vihr ym.

Kirjallinen kysymys opintolainahyvityksen ulottamisesta ammatillisessa koulutuksessa opiskeleviin

Eduskunnan puhemiehelle

Valtiontalouden tarkastusvirasto totesi toukokuussa 2022 julkaistussa tarkastuskertomuksessaan (opintotukiuudistuksen tuloksellisuus 2010-luvulla), että ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden velkaongelmat ovat lisääntyneet vuoden 2017 jälkeen, kun valtion lainatakausta nostettiin, maksuhäiriömerkintä opintolainan esteenä poistui ja toisen asteen opiskelijat ovat voineet nostaa koko lukukauden lainaerän yhdellä kertaa. Ammatillisten oppilaitosten opiskelijat ovat myös yliedustettuina opintolainan takaisinmaksun laiminlyönteiden keskuudessa.

Moni ammatillisesta oppilaitoksesta valmistuva opiskelija haluaa valmistuttuaan jatkaa opintojaan korkeakoulussa, jolloin opintolainataakka kumuloituu. Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan opiskelijoiden lisääntyvä velkaantuminen voi vaikuttaa kielteisesti työllisyyteen ja valtiontalouteen, jos velkaongelmat vähentävät nuorten kannustimia jatkokouluttautua toisen asteen jälkeen. Myös Suomen ammattiin opiskelevien liiton (SAKKI ry) mukaan suuri opintolainan määrä ja mahdolliset ongelmat lainan takaisinmaksussa voivat vaikuttaa ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelien halukkuuteen jatkokouluttautua.

Lisäksi on hyvä huomioda, että jos opiskeluaikana opintolainaa on kertynyt runsaasti, sen maksaminen takaisin voi olla hankalaa, mikäli palkkataso jää valmistumisen jälkeen matalaksi. Vuonna 2018 ammattikoulun käyneiden kokoaikatyön mediaanipalkka oli 2 694 euroa, kun kaikkien suomalaisten mediaanipalkka samana vuonna oli 3 079 euroa.

Tarkastusvaliokunta laati Valtiontalouden tarkastusviraston vuoden 2022 toimintakertomuksesta mietinnön (TrVM 10/2022 vp), jossa se esitti yhtenä vaihtoehtona ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden velkaantumisen hillitsemiseksi opintolainahyvityksen ulottamista myös ammatillisen koulutuksen opiskelijoihin.

Opintolainahyvitys kannustaisi tarkastusvaliokunnan mukaan opintojen suorittamiseen tavoitteajassa sekä vähentäisi ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden velkaantumista. Lisäksi hyvitys todennäköisesti kannustaisi ammatillisten oppilaitosten opiskelijoita hakeutumaan korkeakouluopintojen pariin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 740/2022 vp

Aikooko hallitus selvittää mahdollisuutta ulottaa opintolainahyvitys myös ammatillisten oppilaitosten opiskelijoihin?

Helsingissä 6.2.2023

Outi Alanko-Kahiluoto vihr

Satu Hassi vihr

Hanna Holopainen vihr

Mari Holopainen vihr